

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць викладачів, студентів
педагогічного факультету РДГУ та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»
1 грудня 2011 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вісник № 4
кафедри педагогіки початкової освіти

Професійний розвиток педагога

Збірник наукових праць
викладачів, студентів педагогічного факультету РДГУ
та вчителів загальноосвітніх шкіл

Матеріали II регіонального науково-практичного семінару
«Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи»

1 грудня 2011 року

РІВНЕ-2011

УДК 37:371:372:373:374:376:379

Вісник кафедри педагогіки початкової освіти. Матеріали II регіонального науково-практичного семінару «Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи» - № 4. – Рівне: РДГУ, 2011.- 202 с.

Упорядник: Тетяна Євстафіївна Колупаєва, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Рецензент: Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету, академік АН вищої школи України

Комп'ютерний набір та верстка: Шурин Олена Іванівна

У збірнику подаються статті, повідомлення, тези викладачів, студентів, аспірантів кафедри педагогіки початкового навчання та вчителів шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки. Матеріали збірника були представлені на науково-педагогічному семінарі, "Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи", проведеного кафедрою педагогіки початкової освіти за участю вчителів шкіл, завучів, представників міського управління освіти. Матеріали збірника розраховані на викладачів, студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки початкової освіти протокол № 3 від 15.11.2011 р.

Коли закріплення вивченого педагог проводить формально, а домашнє завдання задає поспішно... усе зводиться до засвоєння готових знань та їх відновлення, не відбувається залучення учнів до розумової діяльності, вони не розвиваються, не ростуть інтелектуально й духовно.

Пам'ятайте, що навчання – це процес двосторонній. Не поспішайте лише розповідати, пояснювати новий матеріал, намагаючись здивувати учнів що разу новими цікавинками, задійте їх. Адже залишаючи школярів пасивно слухати, ви ризикуєте втратити контроль над їхньою увагою

Не лякайтесь, якщо на початку вам буде важкувато розібратись з особистісними особливостями кожного учня, відчуті їхній характер і знайти індивідуальні методи роботи, адже для цього потрібен досвід. Попри те не оминайте увагою слабших учнів. Пам'ятайте про диференційоване навчання. Якщо працюватимете лише з сильнішою частиною класу, процес навчання та розвиток інших учнів стане стихійним, відставання стане більш відчутним.

Навчаючи, необхідно не забувати про самоосвіту і самовдосконалення. Майстерність учителя формується під час спілкування з кожним новим учнем. Насправді після закінчення вишу ви матимете вже все необхідне для того, щоб виховувати дітей: покликання до педагогічної діяльності, бажання працювати і теоретичну та методичну підготовку. З досвідом ви вдосконалюватиме свої навички. Пам'ятайте величезне бажання часто дає не гірші плоди, аніж вміння старшого майстра.

Велику увагу слід приділити питанням педагогічної етики і розвитку педагогічної техніки. Молоді вчителі, які не мають досвіду роботи з дітьми, дуже прямолінійні, легко збуджуються, ображаються, кричать, погрожують. Постійно чути: "Повторюю останній раз!", «Зараз же вийди з класу!", "Без батьків у школу не приходь!" тощо. Діти відповідають неприязню, намагаються образити вчителя, виникає так званий емоційний бар'єр, що заважає нормальній роботі. Нелегко навчитися мистецтву першої реакції, спілкуванню з учнями, терпінню. За будь-яких обставин учитель не повинен вибухати, втрачати "педагогічне обличчя".

Успіх молодого вчителя залежить часто від "дрібниць": від одягу, голосу, жестів, випадково зроблених зауважень. Дуже влучно сказав А.С. Макаренко: "Для мене ... такі "дрібниці" стали вирішальними: як стояти, як сидіти, як піднятися зі стільця, з-за столу, як підвищити голос, посміхнутися, як подивитися."

Головним показником хорошого педагога була й залишається любов до школи та дітей. Також вірте у краще. Вірте у своїх дітей, вірте, що зможете навчити кожного, і майте велике бажання зробити це. Ваша віра повинна передаватись школярам. Використайте власний досвід, пригадайте, чого ви хотіли від школи, і втілюйте це в життя. Залишайтеся собою, не перегравайте, діти відчують вашу нещирість. Не вдавайте з себе занадто поважного учителя, будьте близькі дітям, подекуди і старшим братом, але не панібратом.

Вам знадобиться багато розуміння вашої діяльності, дітей, відчуття настроїв у педагогічному колективі, так само як і терпіння. Але будьте певні, що результат вартий того, аби працювати заради його досягнення.

Література

1. Анікєєва Н. П. Психологічний клімат в колективі. — М., 1989.
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис). - Чернігів, 2002. - 528 с.1
3. Кончанин Т.Л. Структура процесу адаптації молодих спеціалістів. – Зб.: Актуальні проблеми науки. Вид-во Ростовського ун-ту, 1970. – С.111.
4. Кухарчук Т. А. Особливості адаптації молодого викладача у педагогічному колективі. - Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2010. №5
5. Лабутіна С. М. Проблема професійної адаптації молодих педагогів
6. Мороз А.Г. Професійна адаптація молодого учителя. – К., 1998. – 233 с.
7. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 415 с.

Бричок Борис Павлович,
кандидат педагогічних наук, професор
кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ

Технологічна компетентність сучасного педагога.

Анотація. У статті доведена необхідність оволодіння педагогами сучасними педагогічними технологіями, що є складовою їх педагогічної компетентності.

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами у всіх сферах життя, у тому числі і у сфері освіти. Сьогодні формування освітніх цілей відбувається не на рівні держав, а на міждержавному, міжнаціональному рівнях. Тенденціями сучасної освіти нині є її масовий характер та неперервність, значущість для індивіда, орієнтація на засвоєння людиною способів пізнавальної діяльності, адаптація освітнього процесу до запитів і потреб особистості, орієнтація навчання на особистість, забезпечення можливостей для її саморозкриття.

Важливим є сьогодні вміння бути готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати й керувати інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись упродовж життя.

Як показує аналіз досвіду освітніх систем ряду країн, одним із шляхів оновлення змісту освіти й навчальних технологій є орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід та створення ефективних механізмів його запровадження. На думку сучасних педагогів, саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливість орієнтуватись у сучасному суспільстві, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобуття освіти.

Саме тому важливим є усвідомлення самого поняття компетентності, розуміння, які саме компетентності і як їх необхідно формувати, що має бути результатом навчання.

Міжнародне визнання отримали три категорії ключових компетентностей. Ними стали: автономна діяльність, інтерактивне використання засобів, уміння функціонувати у соціально гетерогенних групах.

Автономна дія передбачає здатність захищати і дбати про відповідальність, права, інтереси й потреби інших, здатність складати і здійснювати плани й особисті проекти, обґрунтовувати цілі, що є сенсом життя, здатність діяти у широкому контексті.

Інтерактивне використання засобів передбачає здатність інтерактивно використовувати мову, символіку і тексти, знання та інформаційну грамотність, здатність застосовувати (нові) інтерактивні технології, успішно діяти в гетерогенних групах, співпрацювати, розв'язувати конфлікти.

Метою нашої статті стала проблема використання інтерактивних технологій як складова компетентності педагога.

Термін „технологія” походить від грецького *techne* – мистецтво, уміння. Активно розробляється технологічний підхід до навчання такими вченими, як В.П.Беспалько, В.В.Гузєєв, М.В.Кларін, Г.К.Селевко, М.М.Левіна та ін.

Технологія покликана робити навчальний процес керованим, а керувати має саме педагог.

Будучи наділеною всіма ознаками системи, що типологічно ріднить її з усіма соціальними системами, педагогічна технологія має специфічні сутнісні ознаки, які виокремлюють її як самодостатній неповторний феномен. До таких специфічних сутнісних ознак належать:

- концептуальність (передбачає опору технології на конкретну наукову концепцію або систему уявлень);

- діагностичне визначення цілей і результативності (полягає в гарантованому досягненні цілей, ефективних результатів за оптимальних затрат для досягнення певного стандарту навчання);

- економічність (виражає якість, яка забезпечує резерв навчального часу, оптимізацію праці педагога і досягнення запланованих результатів у найстисліші строки);

- алгоритмізованість, проєктованість, цілісність, керованість (передбачає легке відтворення конкретної технології будь-яким педагогом у будь-якому освітньому закладі). Кожний етап і прийом роботи повинен обумовлюватися математично точно і передбачати можливість заміни іншим. Керованість пов'язана з можливістю чіткого визначення мети, планування, проєктування педагогічного процесу, поетапної діагностики;

- коригованість (можливість постійного оперативного зворотного зв'язку, послідовно орієнтованого націтку визначені цілі). У цьому плані ознаки коригованості, діагностичного визначення мети і результативності тісно взаємопов'язані і доповнюють одна одну. Система контролю та оцінювання розвитку має забезпечувати щоденну фіксацію динаміки зміни стану навичок, знань, тобто кожна дія педагога повинна обумовлюватися точною діагностикою стану об'єкта;

- візуалізація (характерна для окремих технологій, передбачає використання аудіовізуальної та електронно-обчислювальної техніки, а також конструювання та застосування різноманітних дидактичних матеріалів і оригінальних наочних посібників).

Будь-яка педагогічна технологія виражає певний концептуальний підхід до освіти, тому для порівняння технологій необхідно дотримуватися універсальної методології її проєктування та експертизи, послуговуючись апробованою системою критеріїв оцінки педагогічних технологій навчання. Параметри цієї системи дають змогу охарактеризувати конкретну педагогічну технологію на етапах її проєктування, функціонування, оцінювання результатів.

До критеріїв оцінювання педагогічної технології на етапі проєктування належать: поділ процесу на етапи, дії, операції; алгоритмічність (спосіб і послідовність одержання результату, що визначається вихідними даними); технологічна послідовність реалізації етапів, виконання дій, операцій; управління.

Критерії оцінювання педагогічної технології на етапі функціонування: зміст навчання; методи навчання; система дидактичних засобів; організація навчання.

Критерії ефективності результатів застосування педагогічної технології: засвоєння знань (глибина, усвідомленість, системність, ціннісно-смісловне ставлення, дієвість, міцність, самостійність тощо); розвиток ціннісних орієнтацій; самореалізація вчителя та учня; зміна стосунків у педагогічному процесі; специфічне мислення (діалектичність, проблемність, аналітичність тощо).

За результатами експертного оцінювання педагогічної технології мають бути з'ясовані такі питання:

- 1) чи присутній у педагогічній системі, яка підлягає експертизі, технологічний інваріант (незмінна за будь-яких перетворень величина);

- 2) чи забезпечує педагогічна система, яка претендує на статус технології, гарантований позитивний результат, адекватний задекларованим цілям;

- 3) чи є педагогічна технологія актуальною, тобто чи сприяє вирішенню конкретних педагогічних проблем і труднощів у практиці навчання й виховання.

Галузевим стандартом вищої освіти зі спеціальності „Початкова освіта” запропоновані такі педагогічні технології”:

1. Педагогічні технології на основі особистісної орієнтації педагогічного процесу (технології Ш.О.Амонашвілі, Є.М.Ільїна, бригадно-індивідуальне навчання, диференціація навчання за С.О.Логачевською, „Перші кроки”, „Крок за кроком”.

2. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів (технології В.Ф.Шаталова, О.М.Лобка, сугестивні та комп'ютерні технології)

3. Педагогічні технології на основі ефективного управління та організації навчально-виховного процесу (технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера, поетапного навчання М.М.Палтишева, інтерактивні технології: ігрові, неігрові, дискусії, „мозковий штурм”, „Мікрофон”, „Акваріум”, робота в малих групах).

4. Інноваційні технології навчання на основі реконструювання змісту (розвивальне навчання Л.Занкова, Ельконіна-Давидова, випереджаюче навчання С.М.Лисенкової та ін.

Життя показує, що слід готувати майбутніх педагогів і до інших технологій. Однак цей стандарт не враховує того, що в останні роки з'явилися цілий ряд сучасних педагогічних технологій, якими повинен володіти педагог.

Сучасні технології навчання зорієнтовані на особистість школяра, створення умов для його самовираження і саморозвитку. А прагнення постійно оптимізувати навчальний процес з урахуванням особливостей постіндустріального (інформаційного) суспільства зумовлює потребу в нових технологіях навчання. Реалізація цього прагнення збагатила педагогічну теорію і практику навчання такими технологіями, як особистісно орієнтована, групової навчальної діяльності школярів, розвивального навчання, формування творчої особистості, навчання як дослідження, модульно-рейтингового навчання та ін.

Особистісно орієнтована технологія навчання. Центром особистісно орієнтованого навчання є особистість дитини, її самобутність, самоцінність. У процесі його спочатку розкривається суб'єктивний досвід кожного, а потім узгоджується зі змістом освіти.

Метою особистісно орієнтованого навчання є процес психолого-педагогічної допомоги дитині в становленні її суб'єктивності, культурної ідентифікації, соціалізації, життєвому самовизначенні.

Технологія групової навчальної діяльності школярів. Важливість - створення співпраці, налагодження стосунків, спільне пізнання навколишнього світу. Учитель має змогу керувати навчальною роботою кожного учня опосередковано, через завдання, які він пропонує та які регулюють діяльність учнів.

Стосунки між ним та учнем - співпраця. Учні під час праці спілкуються, допомагають, співпрацюють.

Технологія розвивального навчання. Головна мета - забезпечення розвитку дитини, формування активного, самостійного, творчого мислення учня, поступового переходу до самостійного навчання. Компонент - навчальне завдання, працюючи над яким учень має знати, для чого він виконує його, які дії необхідні для розв'язання, за яких умов можна виконувати, які засоби використовувати.

Технологія формування творчої особистості. Оволодіння високим рівнем знань, потяг до нового, оригінального, відкидання шаблонів.

Технологія навчання як дослідження. Використання у навчанні дослідницьких прийомів та методів сприяє глибокому засвоєнню учнями знань, формуванню умінь, вихованню інтересу то діяльності. Сутність - забезпечення освітньої підготовки учнів у процесі систематичних навчальних досліджень. Мета - набуття учнями досвіду дослідницької роботи в пізнавальній діяльності, об'єднання розвитку їх інтелектуальних здібностей, дослідницьких умінь і творчого потенціалу, формування на цій основі активної, творчої особистості.

Нові інформаційні технології (НІТ) навчання. Інформатизація - один із головних напрямів сучасної науково-технічної революції. На її основі відбувається перехід до інформативного розвитку суспільства. Інформатизація ЗНВЗ України - важлива складова навчально-виховного процесу. Вона охоплює створення, впровадження і розвиток комп'ютерно орієнтованого навчального середовища. Метою є підготовка підростаючого покоління до повноцінного життя в інформатизованій державі, підвищення якості освіти. Для впровадження потрібно комп'ютерне оснащення класів, комп'ютерна мережа, документація, плани, засобом навчання є комп'ютер.

Модульно-рейтингове навчання. Технологія дає змогу сконцентрувати пізнавальну, розвиваючу діяльність учня на певних логічно-завершених частинах теоретичного знання і практичних умінь. Модуль - логічно завершена частина теоретичних знань і практичних умінь з певної навчальної дисципліни. Рейтинг - позиція учня в класі за результатами навчання з певного предмета, яка визначається рейтинговим показником, тобто величиною, яка є % співвідношенням суми опорних оцінок з усіх модулів до суми максимально можливих.

У межах навчальної дисципліни кожний модуль пов'язаний своїм змістом з попереднім і наступним. Матеріал кожного модуля можна поділити на дрібніші структурні частини — навчальні елементи. У межах кожного модуля вказують конкретну мету вивчення навчальних елементів, дають відповідні методичні рекомендації. Модулі найчастіше збігаються з розділами навчальної програми чи підручника. Кожен з них є відносно самостійною й автономною частиною навчального процесу, яка розпочинається з оглядово-установчого заняття. Залежно від навчального предмета модуль передбачає певний обсяг знань, умінь і навичок, якими повинен оволодіти учень, перелік теоретичних і практичних завдань, які він має виконати.

Учень обирає доступний йому варіант запропонованих завдань відповідно до своїх можливостей. Він повинен знати вимоги до змісту кожного навчального елемента на конкретному рівні. Виконуючи завдання найвищого рівня, учень опрацьовує додаткову літературу, пише творчу роботу, реферат, резюме-роздум, виготовляє прилади тощо.

Зміст модуля за домовленістю з учителем можна здати достроково, використавши вільний час на задоволення інших своїх навчальних інтересів.

Кожен модуль передбачає такі види контролю, як тестування, семінар, навчальна практика, реферат тощо. Результати кожного виду контролю виражають певною кількістю балів — залежно від значущості навчального матеріалу, який він охоплює, і особливостей виду контролю. Модульно-рейтингова оцінка складається із суми показників успішності (оцінок) за передбачені цим модулем види контролю. По закінченні певного модуля виводять у балах рейтинг кожного учня, а згодом його переводять у 12-бальну систему оцінювання знань, умінь і навичок учнів.

Модульно-рейтингова система спонукає учнів здобувати знання самостійно, користуючись методичними порадами педагога. Однак вона вимагає значних затрат часу на розроблення її технології, перевірку виконання завдань модуля, рівня знань, умінь і навичок учня.

Уміння педагога застосовувати різні технології навчання дає йому змогу творчо підходити до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, обираючи в конкретних умовах технологію навчання, яка найкраще забезпечує засвоєння знань, формування умінь і навичок за мінімальних затрат зусиль і часу.

Значну роль у застосуванні педагогічних інноваційних технологій відіграє готовність педагогів до інноваційної діяльності.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності — особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії.

Вона є основою активної суспільної і професійно-педагогічної позиції суб'єкта, яка спонукає до інноваційної діяльності та сприяє її продуктивності.

Багато проблем, що постають перед педагогами, які працюють в інноваційному режимі, пов'язані і з низькою інноваційною компетентністю.

Інноваційна компетентність педагога — система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми.

Компонентами інноваційної компетентності педагога є поінформованість про інноваційні педагогічні технології, належне володіння їх змістом і методикою, висока культура використання інновацій у навчально-виховній роботі, особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних педагогічних технологій.

Готовність до інноваційної діяльності є внутрішньою силою, що формує інноваційну позицію педагога. За структурою це складне інтегративне утворення, яке охоплює різноманітні якості, властивості, знання, навички особистості. Як один із важливих компонентів професійної готовності, вона є передумовою ефективної діяльності педагога, максимальної реалізації його можливостей, розкриття творчого потенціалу. Джерела готовності до інноваційної діяльності сягають проблематики особистісного розвитку, професійної спрямованості, професійної освіти, виховання й самовиховання, професійного самовизначення педагога.

В інноваційних освітніх перетвореннях особливо високими є вимоги до рівня теоретичних знань і практичної підготовки вчителя. Він повинен уміти спрямовувати навчально-виховний процес на особистість вихованця, вибудовувати свою професійну діяльність так, щоб кожен учень мав необмежені можливості для самостійного і високоєфективного розвитку. А це у принципово інших вимірах визначає проблематику і зміст професійної та особистісної підготовки педагога, актуалізує необхідність створення педагогічних систем, зорієнтованих на інноваційну діяльність, і відповідно на пошук нових підходів до підготовки майбутнього педагога. Йдеться про те, що під час навчання він має набути:

- розвинуту творчу уяву;
- стійку систему знань, що розкривають суть, структуру і види інноваційної педагогічної діяльності;
- уміння цілеспрямовано генерувати нові нестандартні ідеї з використанням інтелектуальних інструментів і механізмів самореалізації;
- психолого-педагогічні знання про освоєння і впровадження інноваційних процесів у систему освіти;
- спеціальні психолого-педагогічні методи, прийоми і засоби, використання яких дає змогу активно включитися в інноваційну педагогічну діяльність.

Педагогу інноваційного спрямування під час навчально-виховного процесу необхідно вміти реалізовувати:

- педагогічний гуманізм (довіра до вихованців, повага до їх особистості, гідності, впевненість у своїх здібностях і можливостях);
- емпатійне розуміння вихованців (прагнення і вміння відчувати іншого як себе, розуміти внутрішній світ вихованців, сприймати їх позиції);
- співробітництво (поступове перетворення вихованців на співтворців педагогічного процесу);
- діалогізм (уміння слухати дитину, цікавитися її думкою, розвивати міжособистісний діалог на основі рівності, взаємного розуміння і співтворчості);
- особистісна позиція (творче самовираження, за якого педагог постає перед вихованцями не як позбавлений індивідуальності функціонер, а як особистість, котра має свою думку, відкрита у вираженні своїх почуттів, емоцій).

У сучасних умовах інноваційна діяльність педагога має відповідати основним принципам:

1. Принцип інтеграції освіти. Передбачає посилену увагу до особистості кожної дитини як вищої соціальної цінності суспільства, орієнтацію на формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними, фізичними якостями.

2. Принцип диференціації та індивідуалізації освіти. Налаштовує на забезпечення умов для повноцінного вияву і розвитку здібностей кожного вихованця.

3. Принцип демократизації освіти. Дотримання його зобов'язує до створення передумов для розвитку активності, ініціативи, творчості учнів і вчителів, зацікавленості їх взаємодії, широкої участі громадськості в управлінні освітою.

Реалізація цих принципів вимагає переходу від нормативної до інноваційної, творчої діяльності, що передбачає зміну характеру освітньої системи, змісту, методів, форм, технологій навчання й виховання. Метою освіти за таких умов є вільний розвиток індивідуальних здібностей, мотивів, особистісних цінностей різнобічної, творчої особистості.

Отже, у структурі професійно спрямованої особистості педагога готовність до інноваційної діяльності є показником його здатності нетрадиційно вирішувати актуальні для особистісно-орієнтованої освіти проблеми.

Підготовлений до інноваційної професійної діяльності педагог має такі професійні й особистісні якості:

- усвідомлення смислу і цілей освітньої діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем сучасної школи;
- осмислена, зріла педагогічна позиція;
- уміння по-новому формулювати освітні цілі з предмета, певної методики, досягати і оптимально переосмислювати їх під час навчання;
- здатність вибудувати цілісну освітню програму, яка враховувала б індивідуальний підхід до дітей, освітні стандарти, нові педагогічні орієнтири;
- співвіднесення сучасної йому реальності з вимогами особистісно-орієнтованої освіти,
- коригування освітнього процесу за критеріями інноваційної діяльності;
- здатність бачити індивідуальні здібності дітей і навчати відповідно до їх особливостей;
- уміння продуктивно, нестандартно організувати навчання й виховання, тобто забезпечити творення дітьми своїх результатів і, використовуючи інноваційні технології, стимулювати їх розвиток;
- володіння технологіями, формами і методами інноваційного навчання, яке передбачає уміння на основі особистого досвіду і мотивів вихованців бути співтворцем мети їх діяльності, зацікавленим і компетентним консультантом і помічником у співвіднесенні мети з результатом, використанні доступних для дітей форм рефлексії та самооцінки;
- здатність бачити, адекватно оцінювати, стимулювати відкриття та форми культурного самовираження вихованців;
- уміння аналізувати зміни в освітній діяльності, розвитку особистісних якостей вихованців;
- здатність до особистісного творчого розвитку, рефлексивної діяльності, усвідомлення значущості, актуальності власних інноваційних пошуків і відкриттів.

Готовність педагога до інноваційної діяльності визначають за такими показниками:

- 1) усвідомлення потреби запровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;
- 2) інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи;
- 3) зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність;
- 4) готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності;
- 5) володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій та розроблення нових.

Ці показники виявляють себе не ізольовано, а в різноманітних поєднаннях і взаємозв'язках. Зокрема, потреба у нововведеннях активізує інтерес до найсвіжіших знань у конкретній галузі, а успішність власної педагогічної інноваційної діяльності допомагає долати труднощі, шукати нові способи діяльності, відстоювати новаторські підходи у взаємодії з тими, хто їх не сприймає.

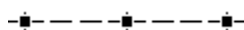
Якісна сучасна освіта неможлива без мотивації, адже вона є складовою сучасної педагогічної технології. Від педагога залежить мотивація самопізнання, формування готовності до професійного саморозвитку, мотивація самоконтролю, проектування особистісних програм. А від адміністрації відповідно – стимулювання, яке має носити плановий і системний характер.

Висновки. Компетентнісний підхід в освіті зумовив необхідність оволодіння педагогами, окрім ключових компетентностей, технологічною компетентністю. Це вимагає введення у педагогічний процес технологічних нововведень. Готовність педагога до інноваційної діяльності має свою структуру. Це сукупність мотиваційного когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, що взаємозумовлені та пов'язані між собою.

Головною метою технологізації є досягнення керованості навчальним процесом, а успіх буде залежати від врахування природовідповідності.

Література.

1. Бархаев Б.П. Новые аргументы в педагогических технологиях // Школьные технологии. – 1997. - №4
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Уклад. О.Пометун, Л.Пироженко. – К., 2002.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Під заг.ред. О.В.Овчарук. – К., 2004
4. Куркин Е.Б. Технологизация образования – требование времени // Школьные технологии. – 2007. - №1.
5. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К., 2004.

ЗМІСТ

Передмова		4
Колупасва Т.Є.	<i>Сучасний стан та перспектива розвитку системи професійної педагогічної освіти</i>	6
Білявцева О.В.	<i>Православна педагогіка України: історія, реалії та перспективи</i>	10
Бірюкова Н.В.	<i>Розвиток жіночої освіти на Волині (кінець XVIII – початок XX ст.)</i>	15
Бондарук І.М.	<i>Формування професійно-значущих компонентів викладача вищої школи</i>	19
Бондарчук А.І.	<i>Навчально – виховна діяльність Київських вищих жіночих курсів (1878 – 1920 рр.)</i>	20
Бордюк В.М.	<i>Мотивація професійного розвитку майбутніх вчителів засобами психологічного тренінгу</i>	24
Боровець О.В.	<i>Складові комунікативної компетентності педагога</i>	28
Боровець С.В.	<i>Особливості адаптації молодого педагога до практичної діяльності у школі</i>	31
Бричок Б.П.	<i>Технологічна компетентність сучасного педагога</i>	32
Бричок С.Б.	<i>Інтерактивні методи формування творчого потенціалу особистості майбутнього педагога у процесі вузівського навчання</i>	37
Вальчук І.А.	<i>Внесок вітчизняних та зарубіжних педагогів у розвиток питань моральної вихованості</i>	40
Вашкевич Т.В.	<i>Організація педагогічного спілкування учителя й учнів у початкових класах</i>	41
Веремчук А.П.	<i>Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до формування освітніх цінностей учнів</i>	43
Ганжа М.В.	<i>Естетичне виховання засобами дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн</i>	47
Герасимчук А.М.	<i>Історико-педагогічні аспекти розвитку освіти на Західноукраїнських землях у VI – VIII столітті</i>	48
Головко В.А.	<i>Елементи розвивального навчання на уроках української мови</i>	50
Грипич С.Н.	<i>Педагогічна майстерність вчителя при викладанні літератури для дітей</i>	52
Грицкевич Н.М.	<i>Педагогічна майстерність та її роль у морально-культурному розвитку особистості (на прикладі діяльності керівника гуртка «Духовної пісні» Рафалівського центру дитячої та юнацької творчості)»</i>	55
Гудовсек О.А.	<i>Роль вчителя початкових класів в естетичному вихованні школярів</i>	58
Далінчун Ю.В.	<i>Національне виховання – невід’ємний компонент сучасного молодого покоління</i>	60
Джас М.І.	<i>Образ вчителя у творчій спадщині Якова Теофановича Чепіги</i>	62
Дмитрук Р.М.	<i>Дидактичні умови організації самостійної роботи студентів</i>	64
Єрмейчук Г.В.	<i>Самоосвіта як головний чинник професійної підготовки вчителя</i>	66
Захарчук З.О.	<i>Застосування наочності під час навчання за Букварем</i>	68
Захарчук І.В.	<i>Організаційно-педагогічна діяльність школи щодо сприяння успішній адаптації молодих педагогів до професійної діяльності</i>	71
Іванова Л.І.	<i>Формування літературознавчої компетентності майбутнього учителя початкових класів</i>	74
Катеринюк В.І.	<i>Самооцінка вчителя – самосприйняття учнів</i>	77
Квач О.І.	<i>Модернізація освіти в Україні</i>	79
Кмитюк О.В.	<i>Сучасні інноваційні технології навчання</i>	82
Ковальчук Т.М.	<i>Життя і діяльність М. І. Демкова (1859 – 1939)</i>	84
Красовська О.О.	<i>Реалізація інноваційних технологій мистецької освіти у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи</i>	87
Кривко В.Г., Гисюк Н.В., Коваль Г.Є.	<i>Професійне та особистісне зростання майбутнього вчителя початкових класів на різних рівнях його становлення</i>	91
Крикун Ю.В.	<i>Методи та засоби навчання на основі взаємної діяльності учителя та учнів</i>	95
Лавренчук А.П.	<i>Проблеми виховання в сучасній сім’ї</i>	96
Лебедь Л.П.	<i>Актуальність проблеми громадянського виховання на сучасному етапі реформування освіти</i>	99
Лисак М.Г.	<i>Виховання культури поведінки дошкільників у процесі підготовки їх до школи</i>	100
Лисюк В.П.	<i>Філософська система Ж.-Ж. Руссо</i>	102
Маліванчук М.В.	<i>Мовно-мовленнєві аспекти вивчення слова на уроці української мови в початкових класах</i>	103
Мельник А.С.	<i>З досвіду використання різнорівневого мовного аналізу і синтезу на уроках української мови в початкових класах</i>	106
Мельник Ю.В.	<i>Використання інтерактивних технологій навчання на уроках у початкових класах</i>	109
Міщеня О.М.	<i>Відповідальність вчителя початкових класів як професійна якість</i>	110
Мосійчук Г.А.	<i>Формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	112

Навозняк Л.Л.	<i>Вплив фольклору на формування професійних якостей майбутнього вчителя</i>	114
Наумова І.Б.	<i>Джон Локк – філософ, політик, педагог</i>	116
Никонєць О.Я.	<i>Взаємозв'язок школи та сім'ї в контексті етичного виховання</i>	118
Пашук А.С.	<i>Збагачення змісту структурних компонентів уроків образотворчого мистецтва в початкових класах</i>	120
Перець О.М.	<i>«Професійна підготовка вчителя» як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів в умовах ВНЗ</i>	123
Петровець О.І.	<i>Пріоритетні напрями гуманізації освіти і виховання в сучасній школі</i>	126
Пітик С.М.	<i>Статеве виховання школярів як проблема педагогічної науки і практики 20 – 30 рр. XX століття</i>	127
Пучко Т.А.	<i>Адаптація молодого вчителя початкових класів до практичної діяльності у школі</i>	129
Раджабова Т.М.	<i>Ціннісні орієнтації сучасного вчителя початкових класів</i>	132
Рижа С.М.	<i>Питання жіночої освіти в урядовій політиці (XIX – початок XX століття)</i>	134
Рицька Н.Ф.	<i>Гендерне виховання учнів початкової школи як важлива ланка соціально-педагогічної діяльності</i>	135
Суржук Т.Б.	<i>До питання про зміст і організацію педагогічної практики в умовах модернізації системи підготовки вчителів початкової школи</i>	138
Тишина В.В.	<i>Сучасний вчитель початкових класів: взаємодія ВНЗ та школи</i>	141
Ткачук Н.О.	<i>Розвиток духовно-екологічної культури у студентській молоді</i>	143
Усач (Крижанська) Л.В.	<i>Вплив національних традицій на формування педагогічної культури майбутнього вчителя початкових класів</i>	144
Харитонюк Н.П.	<i>Інтеграція змісту навчальних предметів в початковій школі</i>	147
Цяк Л.М.	<i>До питання концепції та структуризації підручника</i>	151
Чугай Ю.М.	<i>Комплексний аналіз тексту як основа розвитку мовленнєвих знань, умінь та навичок молодших школярів з української мови</i>	153
Шевців З.М.	<i>Розвиток соціально-педагогічних цінностей у процесі підготовки вчителя початкових класів</i>	155
Шурин О.І.	<i>Самоосвіта як умова професійного становлення майбутнього вчителя</i>	156
Юськова Т.В.	<i>Понятійний зміст та види педагогічної оцінки знань</i>	159
Яковичина Т.В.	<i>Творчий розвиток особистості дитини в умовах навчально-виховного комплексу</i>	162
Ярошик І.О.	<i>Особливості навчально – виховного процесу Київського Фребелівського педагогічного інституту</i>	165
Ясен Т.А.	<i>Використання елементів усної народної творчості на уроках</i>	167
Шевчук Т.Б.	<i>Етимологічний аналіз як засіб формування мовно-професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів</i>	168
Давнюк С.В.	<i>Елементи теорії складного речення у підготовці майбутнього вчител</i>	171
Бублей Л.І.	<i>Проектна діяльність у початковій школі</i>	173
Гараніч Т.Г.	<i>Дидактичні ігри на уроках у початковій школі</i>	182
Кондратюк С.В.	<i>Нестандартні методи навчання учнів динамічному читанню</i>	190
Христянович Г.В.	<i>Науково-педагогічна діяльність В.І. Поцагайби (друга половина 40-х - 50-і роки XX ст.)</i>	194
Цибульська Л.І.	<i>Система розвитку професійної компетентності педагогів</i>	195
Шведюк М.С.	<i>Педагогічна майстерність вчителя – шлях до оновлення освіти</i>	198
Бандюк В.О.	<i>«Веселкова» технологія у навчанні математики</i>	200
Батьковець С.І.	<i>Проблема навчання і виховання обдарованої дитини</i>	202